

Veliki koncert „slov. pevskega društva“ v Mariboru, dne 6. avgusta 1893.

Težav je bilo obilo, preden je prišel 6. avgust, za »slov. pevske društvo« vevavažen dan. Pa čim večje težave poprej, tem lepši je bil uspeh in izid. Dne 6. avgusta ob 1/4 10. uri pridrdra iz Ljubljane poseben vlak, kateri nam donese blizo 300 odličnih gostov iz Kranjskega in vseh strani Štirskih. Ker se nam ni dovolil slovesen vhod — tudi ne vemo, ali je kdo za-nj prošil, ker bi bila prošnja itak zastoj — pozdravili so se došleci na Gambrinovem vrtu, na katerem bi se naj imel popoldne vršiti koncert. Po prijateljskem in bratovskem pozdravu, podajo se vsi gosti v lično bogoslovsko Alojzijevo cerkveno, da bi zadostili svoji krščanski dolžnosti in pokazali Mariborčanom, da so vsi katoliški Slovenci.

Tu ne moremo zamolčati hvalnega priznanja odboru »slov. pevskega društva«, ki je letos sicer prvo-krat, pa upamo ne zadnjokrat med svoje programne točke vsprejel tudi »sv. mašo«. To posebno povdarjamo za to, ker se skoraj vse svečanosti po nedeljah in praznikih prirejajo, na službo božjo pa se redno pozabi. Postopanje odborovo bo gotovo društvu koristilo in ga pri nas še bolj vdomačilo.

Po sv. opraviu bila je glavna vaja, na to skupni obed in zborovanje, pri katerem je bil voljen predstojnikom g. dr. Brumen, v odbor pa gg.: Fr. Suher, Ant. Copf, A. Ogorelec, A. Gregorič — vsi iz Ptuja; zunanji pa: č. g. nadžupnik Fröhlich, g. dr. Gross, dr. Georg, dr. Firbas; namestnik Fr. Sedlaček, A. Jurca, A. Porekar in Kramar.

Točno ob petih začel se je izvrševati koncertni program. Že eno uro poprej začeli so se polniti z najodličnim občinstvom prostori najlepšega vrta v mestu, ki je bil za ta dan prav ukusno ozaljšan s slovenskimi, cesarskimi in avstrijskimi zastavami. Gotovo ne pretiramo, ako rečemo, da je bilo 1500 vdeležencev; vdeležba bila bi še večja, ako ne bi dvomljivo vreme bilo nekatere zastrašilo. — Prva točka, zložena od našega rojaka g. Emeržiča, koračnica: »Dobro došli« bila je z navdušenjem sprejeta. Navdušenje poslušalcev vnelo pa je tudi godce, kateri, večinoma Slovenci, so ta večer igrali tako precizno, tako mogočno, vendar ne preglasno, da jim moramo z vsemi nemškimi liberalnimi listi vred dati vse priznanje, kar tudi z veseljem storimo, ker čislamo s tem domače umetnike. Take izborne godbe nismo vajeni v Mariboru. Vendar ne le godbi, tudi pevskega zboru, ki je štel čez 200 pevcev, ter pevkinj kakih 70, pod vodstvom g. Grbiča, ravnatelja, gre vsa čast. Začel je z Vaupotičevim »Slovensko geslo«; nato je zadonel mogočen kor Volaričev »Novinci«. Glasi bili so tako čisti, določni in čvrsti, da so doneli kot najlepše harmonično zvonjenje. Ta opazka ni zastoj. Mi Slovenci imamo obilo pesem, lepih glasov, pa za nekoliko olikano uho malo prijetno donečih glasov, vzrok temu je ta, ker nimamo pevovodjev, ki bi razumeli dovolj muziko. Ako vé kdo mahati s taktirno palico in pevcem prvi akord podati, misli, da je že mojster, zdaj pa naj zbor drdra naprej, naj pevci kriče, kakor jim ljubo, da se le pri zadnjem taktu zopet najdejo. Zbor »slov. pevskega društva« pa je pokazal, da je dobro izvežban, muzikalčno olikan kor, ki je vso čast delal svojemu pevovodju. Še bolj, kakor možki zbor, dopadal nam je mešani. Že samo zbor kakih 70 navdušenih Slovenk, ki svoja srčna, narodna čutila izražajo z lepim prijetnim petjem, je marsikateremu gostu probudil in vživil narodno navdušenje. Poslušati tako petje je v resnici nekaj prevkus rajskega veselja.

(Konec prih.)

Cerkvene zadeve.

Srebrna sv. meša v Konjicah, dne 19. julija 1893.

(Dalje.)

Med tem prejeli so vsi č. gg. jubilarji in njihovi gosti od nedolžnih otrok prelepih svežih sopkov na pot v cerkev. Po teh čestitkah smo se razvrstili ter se v dolgih rajdah, moleči sv. rožni venec, pomikali v cerkev, ki se je hipoma napolnila. Začela se je slovesna ali glavna srebrna sv. meša, katero so služili naš preč. g. nadžupnik, obdani od desetorice svojih č. šolskih tovarišev in od desetorice zgoraj omenjenih č. gostov, katerim so se bili med tem pridružili preč. g. kanonik Anton Hajšek iz Sl. Bistrice. Po svetem evangelju stopijo na prižnico preč. in veleučeni g. kanonik dr. Ivan Križanič ter pozdravijo verne z besedami skrivnega razodenja: »Vreden si ti, o Gospod naš Bog, da vsprejmeš čast, hvalo in zahvalo.« (Raz. 4, 11.) V poljudnem govoru razložijo pomen te svečanosti in se zahvalijo Konjičanom za tako prijazen vsprejem. Potem pa dokažejo z ono njim lastno milo besedo, kako da je vsak človek, posebno pa še katoliški duhovnik, dolžen hvalo in zahvalo dajati Bogu 1. za svoje življenje in zdravje, 2. za zlati čas, katerega mu Bog daje, 3. za poklic, posebno za poklic v duhovniški stan, 4. za veselje, ki ga vživa, 5. tudi za vse križe, katere mu Bog pošlje.

Vsako točko pojasnili so odlični govornik s primernimi dogodbicami iz duhovniškega življenja. Posebno te so privabile obilo solz pri vernem našem ljudstvu, kakor tudi pri njih duhovnih sobratih. Sprejmite, mil. g. govornik, za te, v srca segajoče besede našo najiskrenejšo zahvalo. Z mirno vestjo Vas zagotovim, da verno naše ljudstvo Vaše pridige še tedaj ne bo pozabilo, ko ne bo niti Vas niti mene niti vseh dnešnjih č. srebrnomešnikov več med živimi.

Vabilo in vsposed slavnosti stoletnice fare Koprivnik in nje prvega duhovnega očeta Valentina Vodnika-a v nedeljo dne 27. avgusta 1893:

1. ob 10. uri dopoldne sprejem došlih čast. gostov na Koprivniku;
2. ob 1/2 11 uri dopoldne cerkveni govor č. g. Janeza Ažman, župnika Gorjanskega in potem slovesna sv. maša, pri kateri pojó bohinjki pevci;
3. po sv. maši slavnostni govor g. profesorja Levca in odkritje spominske plošče;
4. skupni obed;
5. popoldan ob 4. uri odhod na Bohinjsko Bistrico in
6. v ponedeljek izlet k Savici.

Posebna vabila se ne bodo izdajala. Obed oskrbi g. Matej Bevc, poštar in gostilničar na Bohinjski Bistrici. Kdor se hoče vdeležiti skupnega obeda, naj g. Bevcu vsaj do 18. avgusta 1 fl. pošlje. Slavnost se bo vršila pri vsakem vremenu. K obilni vdeležbi vljudno vabi

Odbor.

Gospodarske stvari.

Mleko in njega potreba.

Dokler ima kmet še kravo v hlevu, mu ni še treba obupati, kajti ona ga tekoreoč redi. Že od nekdaj je mleko zavolj svojega okusa in zato, ker se tako lahko doma pripravi zelo priljubljeno pri vsaki hiši. Ne le dobro, tudi zelo tečno je mleko in jedila, ki se iz njega napravljajo. Čudno je sestavljeno iz tvarin, ki so zelo prebavljive, tečne in okusne. V 100 litrih mleka nahaja

se 87 litrov vode, 3—4 litre tolsti, $3\frac{1}{2}$ litra sirnine, $\frac{1}{2}$ litra beljaka, 4— $4\frac{1}{2}$ litra sladkorja in še nekaj drugih kemičnih snovij. Te številke pa niso nikakor stalne, ampak zelo menjujejo. Razvidno je torej, da se tudi kakovost mleka po teh številkah ravna. Ako je n. pr. izmed 100 litrov samo 2 ali $2\frac{1}{2}$ litra maščobe in le $2\frac{1}{2}$ litra sirnine, tedaj je to mleko očitno manje vrednosti, kakor prejšnje.

Ni torej brez hasna, če zna gospodar ali gospodinja mleko, katerega kupuje ali prodaja, določiti, kaksno da je kakovosti in po tem tudi vrednosti. Najboljši kazipot je pri tem seveda kemična krojitev ali analiza, a ta ni tako pri rokah, ker ni po ceni in mnogo časa potratni.

Od kod prihaja, da se mleko od mleka navadno pogostoma zelo razločuje? Na to vprašanje še nimamo pravega, primernega odgovora.

Deloma se ravna kakovost pred vsem po posamezni kakovosti krave same, ker se tudi pri popolnoma zdravih kravah med 100 litrov le dva litra tolstše nahajata. Ali ne bi hitro pritrdili, ko bi se kdo oglašil, rekoč: to mleko je znešano, ni pristno. Na drugi strani našle so se že krave, katerih mleko je imelo med 100 litrov celo sedem litrov tolstše, a take niso nikakor gosto sejane. Pač pa se je zapazilo, da se ravna dobrina mleka pri raznih kravah po plemenu; to hoče reči, da hči krave, ki je imela dobro mleko, tudi ni slaba mlekarica.

Drugič pa je tudi krma precejšnjega upliva na mleko, a nikakor ne tako daleč, kakor se navadno misli in trdi. Če pa le pičlo in nepopolno ali jednostransko kravi polagaš, ne more ti ona dolgo izvrstnega mleka dajati. Ako ima n. pr. krava v obilici repnih olupkov in slame, a le malo sena, tedaj je mleko jako grenko in neokusno, med tem, ko pri istem krmljenju mleko hitro drugačno postane, ako se dodá večja množina sena ali otrob ali pa prge (oljčnih tropinj).

Po tem takem se ne sme soditi, da ima ona krava boljše mleko, ki ima mnogo klaje, kakor druga, ki je nima v toliki meri. Ne na množino, na vrhino klaje jemlje kakovost mleka pošte. Ako se torej hočeš prepričati, kakšno da je mleko pri tej ali oni hiši, poprašaj, kakšna klaja se kravam polaga. Kdor prodaja mleko, mora zato pa boljso pičo preskrbeti, če hoče, da bo mleko okusno in v obilici, kar je le njemu v korist. Dobro bi bilo, ako bi se mleko tako dobilo, kakor pride od krave, to je nepokvarjeno. A žalibog, sliši se ne redkokrat o ponaredbi, o kvarjenju pravega mleka. Največkrat mora v to služiti — voda, ki se da tako izborno zmešati z mlekom. Če je ta čista, tedaj mešanica nikakor ni škodljiva, mleko je le nekoliko bolj redko, vodeno. Za otroke je celo dobro, mleko malo z vodo mešati. — Večjo škodo trpi oni, ki dobi mleko, ki je nekoliko ur stalo in od katerega se je potem smetana (vrhnje) posnela.

Še hujša ponaredba pa je, če se surovo mleko pomeša s posnetim, ker se po tem kemično še razkrojeno in postano mleko prodaja kot opresno. Vse te vrste kvarjenja se ne spoznajo tako hitro, ne z očesom ne z okusom — ker so seveda previdno napravljene — še celo z gostomerom ali galaktometrom ne, ki nam kaže premerno težo tekočine. Ako se pa vrhnje, ki je jako lahko, posname, postane mleko težje in če vode priliješ, dobi pravo pezo in ti misliš, da imaš pristno, neskvarjeno mleko. Kdor pa je dober poznavalec pojedinih stopinj mlečne kakovosti, mu ne bo težko določiti, ali ima pred seboj pravo ali zmešano mleko.

Druga jako hvalevredna lastnost mleka je velika trpežnost in stanovitnost. Ako ga pustiš dalje časa v miru v kaki posodi, se zasiri, skisa ali sesede. Mislilo se je dolgo, da se vse to zgodi po kaki kemični krojitvi,

češ, kislec se zveže z mlekom in povzroči mlečno kislino, katera se zopet s sirnino spoji in tako vse mleko skisa. Pozneje našlo se je, da vse to le male živalice povzročujejo, katere imenujemo bakterije. In sicer je neki mali takozvani »baccilus« v mlečni kislini, ki jo pripravi, da se sesede. Ali odkod pa pride taka mala stvar? Mleko naravnost iz vmena jih še nima, če le krava bolana ni. Ta mali baccil se povsod nahaja, kajti ne najde se kraj, kjer bi mleko ne skisalo ali se zasirilo. Razven imenovanega je v zraku še precejšnje število drugih podobnih bakterij, ki pripravijo mleko h kisanju in katere še imajo marsikak neravno predober npliv na-nj.

Ves ta mrčes prihaja deloma od klaje, deloma od živalskih odpadkov; tam se rodi in v zraku se redi, dokler ne pride v mleko, kjer začne nemudoma delovati. Vsemu temu se še celo z največjo snažnostjo ne moreš izogniti. Brž ko pridejo te stvari v mleko, ne morejo se več od njega ločiti in bolj, ko je toplo, hitrejše pospešujejo kisanje. Če ne skoz in skoz, pa vendar nekaj le pomaga, če se hlev pridno in skrbno snaži. Gnoja ne sme biti nikoli v preveliki množini na kopicah, stene ali zid in ves les naj bo vedno čeden; ona, ki molze, mora imeti umite roke in snažno posodo; vrh tega pa je še potrebno, da pride v hlev večkrat zdrav zrak, kajti ta ni le nam, ampak tudi živini največje važnosti. Kaj pa počnem s takim »otrovljenim« mlekom, praša gospodinja, polna skrbij. Tej naj bo sledeče v tolažilo. Naj se mleko tako daleč ohladi vsaj do 10°C . ali pa segreje najmanj do 70°C . in vsi zajedavci v mleku morajo življenje dati in mleko ostane do 60 in več ur surovo, to se pravi, ono se ne sesede ali skisa. Če se še bolj ohladi, ostane še mnogo dalje, ne bi se zasirilo. Isto tako je z mlekom, ako se segreje do 70°C ., ker pri takej vročini ne morejo več bakterije obstati in morajo mleko zapustiti.

Sejmovi. Dne 20. avgusta pri Sv. Juriji ob Pesnici; dne 22. avgusta pri M. Troštu.

Dopisi.

Od Velike Nedelje. Katoliško slovensko bralno društvo »Mir« pri Veliki Nedelji priredilo je v nedeljo, dne 23. julija svojo ustanovno veselico, katere se je vdeležilo nad 300 oseb, kljubu temu, da nam je bilo vreme jako neugodno in se je veselica vršila pod milim nebom. Razun domačih, obiskalo nas je mnogo gospode iz Ormožja, Možganc, Ptujja itd. Po vspredu nastopili so najprej domači peveci pod izvrstnim vodstvom našega priljubljenega gospoda Antona Eberla in zapeli »Domovini« tako izborno, da smo se res čudili tako velikanškemu napredku. Potem nastopi namestnik podpredsednika našega društva, in v čvrstih in milih besedah najtopleje pozdravi dobro nam došle goste. Ko sta še bili z veliko pohvalo prednašani pesmi »Slovensko geslo« in »Pod oknom« stopi naš častiti gospod predsednik na oder, da ima slavnostni govor, v katerem se je pred vsem udanostno spomnil našega svetlega cesarja Franca Jožefa I., na kar je tudi zbrano občinstvo navdušeno »živio« klicalo. V daljšem govoru, med katerim se je večkrat krepko živio klicalo, predstavljal nam je gospod govornik Njih svetost papeža Leona XIII., ter v blagih besedah dokazal, kako mogočnega zaščitnika ima ves katoliški svet in tega pokroviteljstva je deloma tudi našo katoliško društvo »Mir« deležno. V teku daljnjega govora je razpravljaval namen društva, katero si je dalo nalogo gojiti narodno in cerkveno petje in z dobrimi